

PŘÍBĚH TURBOLDA A UUGANBAYARA

Turbold a Uuganbayar

Jmenujeme se Turbold a Uuganbayar. Jsme bratři a bydlíme na předměstí Ulánbátaru ve státě Mongolsko. Je nám osm a šest let.

Žijeme společně s naší rodinou v typickém mongolském obydlí, v geru.

Bydlí tu s námi maminka, a naši starší sourozenci - sestra a další tři bratři. Tatínek už s námi není, protože zemřel. Náš ger je velmi skromně zařízený a musíme hodně pracovat, ale jsme šťastni, že jsme spolu a máme se rádi.

Všichni máme své povinnosti, my musíme každý den mamince nanosit vodu a uhlí, aby měla na čem vařit.

Protože ještě nechodíme do školy, zůstáváme přes den doma s maminkou. Pomáháme s prací, ale také si hrajeme s kamarády. Bratři i sestra už do školy chodí. Učí se tam číst, psát a počítat a my tak trochu závidíme, co všechno ví a umí. Už abychom mohli jít do školy s nimi.

Rádi také posloucháme příběhy, které nám vypráví naše babička. Nejvíc se nám líbí, když jsme i my součástí jejích příběhů. Právě teď jeden takový příběh začíná.

INFORMACE O MONGOLSKU

O Mongolsku se mluví jako o zemi modrého nebe, neboť téměř 300 dní v roce je zde krásně modrá obloha. Svou rozlohou je tento demokratický stát 20krát větší než Česká republika, ale počtem obyvatel víc než 3krát menší. Na 1 km² připadá 1,5 obyvatele. Třetina obyvatel žije v hlavním městě Ulánbátaru. Ze čtyř pětín je země suchou stepí. Stát je rozdělen do 21 regionů (ajmagů). Obyvatelé vyznávají většinou buddhismus. Až do 20. let 20. století psali vlastním písmem, dnes používají cyrilici. Mongolskou peněžní jednotkou je 1 tugrik, který se dělí na 100 mungů.

Mongolská půda nemá svého vlastníka, země patří všem. To znamená, typické mongolské obydlí – jurtu neboli správně mongolsky ger, si mohou obyvatelé postavit kdekoli na území státu. A tak také Mongolové žijí. Je to typický kočovný národ a návštěvníci mohou při projíždění zemí kdekoli narazit na gery postavené ve stepích, kopcích a horách. Ke geru patří stáda koní, ovcí, velbloudů nebo koz a Mongolové na koních. Ger vypadá jako velký stan. Kostru geru tvoří dřevěná konstrukce a po obvodu dřevěná rohož. Na to vše jsou připevněny plstěné tepelné vložky a na ně pak neprodyšná látka tvořící vrchní plášť. Dveře jsou dřevěné

a barevně zdobené, vždy vedou na jih, podlaha bývá často prkenná. Díky kruhovému tvaru ger snadno odolává silným větrům, v zimě se vytápí kamny, která stojí uprostřed, a v létě lze po obvodu vyhnout plášť a větrat. Vnitřní uspořádání je jednotné v celém Mongolsku. Mužům patří prostor vlevo a ženám vpravo. U zadní stěny geru je vždy oltář ozdobený buddhistickými obrázky a případně rodinnými fotografiemi.

Jednou z typických vlastností Mongolů je pohostinnost. Nikdy hosty nezapomenou pozvat k sobě na návštěvu. Je to dáno drsnými životními podmínkami, které zde vždy panovaly. Mongolové se proto naučili vzájemně si pomáhat. Pokud uvidí Mongol jezdce či osamělou osobu ve stepi, okamžitě k ní vyrazí. Ne ze zvědavosti, ale aby se zeptal, jestli dotyčný nepotřebuje pomoc, jídlo či nocleh. Deel – tvoří univerzální základ mongolského oblečení. Dlouhý, pevný plášť s dlouhými rukávy (v zimě nahradí rukavice), v pase převázaný širokým pruhem látky. Gutul – vysoké kožené boty jsou ideální pro jízdu na koni. Pokrývka hlavy – existuje přes 100 různých druhů, které Mongolové nosí. Některé jsou slavnostní jiné pro běžné nošení. Mongolská etiketa zakazuje mužům vstupovat bez čepice na hlavě do jurty. Pozdravit někoho bez čepice je neslušnost. Mongolská strava není vůbec pestrá.

Základem je skopové maso, doplňkem jsou mléčné výrobky a moučné placky. Oblíbené je tučné maso, které dodává tělu potřebnou energii a zásoby na zimu. Mongolové maso často suší, což je důležité při delším pobytu mimo domov. Čaj – jeden z typických mongolských nápojů má svoji specifickou chuť. Je velmi posilující, a proto jej Mongolové pijí vždy a všude. Vaří se ze zeleného čaje a přidává se mléko kozí, kravské, kobyli, ovčí, velbloudí nebo jačí, máslo, mouka a sůl.

Naadam je největší svátek Mongolska, trvá 3 dny a koná se v červenci. Naadam znamená mongolsky „hra, soutěž, zápas“. Podstatou celého svátku jsou vlastně závody ve čtyřech typických disciplínách – zápas, jízda na koních, lukostřelba a šprtání kůstek z dřevěného prkénka. Svátek se slaví po staletí jako každoroční pocta bohům hor, pocta válečným a loveckým dovednostem Mongolů.

Festival je zahájen jízdou na koních s velkými transparenty hrdiny země Čingischána. Zápas – je nejpobulárnější disciplínou, jeho popularita se dá přirovnat k fotbalu v Evropě.

ZDROJ

Mongolsko 2003 [online]. Nedatováno. [cit. 2008-05-05]. Dostupné na <<http://www.nox.cz/travel/travel-mongolsko05-kharkhorin01.htm>>

ÚVODNÍ AKTIVITA

AKTIVITA, KTEROU MŮŽETE VYUŽÍT JAKO ÚVOD KE KAŽDÉ ZEMI A TAKÉ JAKO SPOJOVACÍ PRVEK VŠECH ZEMÍ. NAŠÍM PRŮVODCEM JEDNOTLIVÝMI ZEMĚMI BUDE VÍTR. V MONGOLSKU BUDEME OSLOVOVAT VÍTR – SALCHI PODLE JEHO NÁZVU V MONGOLŠTINĚ.

Cíle

Děti jsou motivovány k práci na projektu.

Děti si vytvářejí základní představu o mapě světa.

Děti se seznámí s polohou prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce České republiky ve světě.

Děti se seznámí s některými výraznými reáliemi Mongolska.

Pomůcky

Mapa světa s vyznačenými obrysy jednotlivých prioritních zemí, obrys Mongolska namalovaný na velkém papíře nebo kartonu, (podklady pro vytvoření najdete na CD), kufříky či krabice představující kufřík, cestovatelské deníky – jednotlivé listy s kopiemi obrázků z přílohy, školní sešit nebo jiná forma cestovatelského deníku, Vítr – vyrobený např. z gázy, výtvarné potřeby, CD se zvuky větru nebo motivační hudbou dle vlastního uvážení, příloha 1, 2, CD Anyana - děti a svět.

Motivace

„Víte, ten se má, chvilku je tady a za chvíli úplně někde jinde. Prohání se po celém světě, nezná žádné hranice. Dívá se na svět z výšky a vidí hory,

zelené pastviny, spousty zvířet, ryb a vod. Vítr je prostě doma na celém světě a z výšky sleduje, co je kde pěkného, a také vidí, kde se dějí nepravosti. Fouká a létá si, jak se mu zachce. Když je veselý, hraje si s vlasý dětí v Africe, ale když se rozzlobí, odnese i celou střechu ve vedlejší vesnici. Umí být příjemně teplý, studený a dokáže přinést déšť. Náš Větrík – cestovatel nás zaneše, kam budeme chtít. Třeba do země, která leží daleko v Asii a jmenuje se Mongolsko. Zve nás na velkou cestu světem, zve nás na návštěvu k dětem. Jsou to děti, které žijí daleko od nás, ale mají někdy úplně stejná trápení a radosti jako my. Jindy jsou jejich starosti o dost větší než naše, a přece se dovedou radovat. Nebojte se při své cestě překonat všechny překážky a vydejte se do Mongolska s dobrými a přátelskými úmysly.“

Všechny děti sedí během úvodního vyprávění se zavřenýma očima, které otevrou až na pokyn učitelky. Naznačíme foukání větru tak, aby to děti cítily. K podbarvení motivačního vyprávěného textu můžeme použít například skladby z CD Bachova Varhanní hudba.

Postup

- Ve třídě si připravíme nástěnku s mapou světa a vyznačeným Mongolskem.
- Dále můžeme mít velký obrys Mongolska, který v průběhu projektu proměníme s dětmi v koláž,

která zemi charakterizuje. Využijeme výstřižků z časopisů i dětských kreseb – jídlo, krajina, zvířata, lidé, počasí, rostliny, ovoce, kulturní plodiny, stavby apod.

- Každé dítě si přinese malý **kufřík** nebo si „kufřík“ vyrobíme z papírových krabic.
- Do kufříku budeme dávat v průběhu celého projektu vytvořené výstupy – obrázky, výrobky.
- Děti se chystají na cestu a vymýšlejí, co si s sebou vezmou, co by mohly v Mongolsku potřebovat (mohou to namalovat nebo si o přípravách na cestu jen povídáme).
- Do kufru přibalíme také **cestovatelský deník** – školní sešit nebo jednotlivé listy svázané provázkem.
- Do deníku budeme kreslit (nebo jinak jednoduše zaznamenávat) naši cestu.
- V příloze naleznete obrázky, které vám s přípravou deníků pomohou – obrysy zemí, vlajky, černobílé foto dítěte z každé země, omalovánku světa s obrysy prioritních zemí.
- Vítr – Salchi můžeme využít také k reflexím aktivit během projektu nebo k celkové reflexi na jeho závěru.

SEZNAM FOTOGRAFIÍ

- 1 Jurta
- 2 Sourozenci
- 3 Chlapec s uhlím
- 4 Škola
- 5 Oběd
- 6 Zvířata
- 7 Teta s rybou
- 8 Hudba
- 9 Babička na trhu
- 10 Jezdec

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

PŘEHLED AKTIVIT

Aktivita	Foto	Charakteristika	Poznámky
Sřecha nad hlavou str. 6	1	přirazovací aktivita	Příloha 3: Lidé a obydlí Příloha 4: Zvířecí obydlí
Pavučinka lásky str. 7	2	prožitková aktivita posilující sebedůvěru a posilující dobré vztahy ve třídě	
Ruka str. 8	3	výtvarná prožitková aktivita	
Hrajeme si na školu str. 9	4	aktivita podporující spolupráci a neverbální komunikaci	
Koktejl str. 10	5	prožitková aktivita rozvíjející smyslové vnímání a spolupráci	
Kdo jsem? str. 11	6	aktivita zaměřená na spolupráci a komunikaci ve skupině	Příloha 5: Zvíře a jeho užitek
Kouzelná rybka str. 12	7	výtvarná a pracovní aktivita	
Orchestr str. 13	8	hudební aktivita s přírodním materiálem	
Pohádka o laskavém lovc Chaj-li-povi str. 14	9	zpracování pohádky	Příloha 6: Pohádka o laskavém lovc Chaj-li-povi
Čtyřboj str. 15	10	sportovně pohybová aktivita	

STŘECHA NAD HLAVOU

Cíle

Děti rozvíjejí svou fantazii a představivost.

Děti třídí informace, všimají si detailu.

Děti se učí naslouchat a soustředit se.

Děti pracují s přírodním materiálem.

Děti cvičí jemnou motoriku a přesnost.

Děti dramatizují známou pohádku.

Vzdělávací oblasti

Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce,

Jazyk a jazyková kultura, Dítě a svět, Dítě a ten druhý.

Průřezová témata

Environmentální výchova, Multikulturní výchova,

Osobnostní a sociální výchova.

Pomůcky

Fotografie 1, plyšová zvířata, látkový padák, stavebnicové kostky, pastelky, příloha 3, příloha 4.

Motivace

Příběh, který vám teď budu vyprávět, se odehrál v daleké zemi. Ta země je obrovská a všude, kam lidské oko dohlédne, se rozprostírají travnaté pláně a pouště. V dálce se tyčí vysoké hory, jejichž vrcholky se téměř ztrácejí v mracích.

Tam, nedaleko hlavního města, žijí dva bratři – Turbold a Uuganbayar. Bydlí společně se svou rodinou ve zvláštním domečku – v geru.

Otázky k fotografii

Jak se dům nazývá?

Kdo v geru bydlí?

Čemu se ger podobá? Jaký má tvar?

Z čeho je ger vyroben?

Jak bydlíme my?

Jak si připravují svůj domeček zvířátka?

Postup

- Pokládáme dětem otázky a snažíme se z diskuse vyvodit závěry o důležitosti domova a odlišnosti obydlí zvířat od lidských obydlí.
- Všechny děti mají své plyšové zvířátko a připraví mu ve třídě správný domeček. (hnízdo, stáj, jeskyně, nora, dům ...).
- Děti mohou domečky také kreslit.

- Můžeme využít pracovní listy (viz. přílohy), které s dětmi vyřešíme a prodiskutujeme.
- Zdramatizujeme pohádku „Boudo, budko“.
- Návodnými otázkami vyvodíme, zda bude budka vyhovovat všem zvířatům, zopakujeme, kde žijí atd.

Možné obměny aktivity

- Zahrajeme si hru „Třido, třido, kdo v tobě přebývá?“ – „Já Hanička, co má ráda zmrzlinu.“

Doplňkové aktivity

- Pohybová aktivita – ze svých těl vytvoříme spodní část geru a střechu doplníme látkovým padákem.
- Výtvarná aktivita – vyrobíme makety geru z papíru, lepenky, látky.
- Pracovní aktivita – vytvoříme ger ze stavebnicových kostek, vršků od plastových láhví nebo jiných materiálů (geometrické tvary, tělesa, ekologie ...). Rozdělíme děti do skupinek, aby každá skupinka vytvořila ger podle svého. Nabídneme jim možnosti, ale volbu necháme na nich – pak mohou děti mluvit o funkci geru apod.

PAVUČINKA LÁSKY

Cíle

Děti rozvíjejí svou fantazii a představivost.

Děti třídí informace, všimají si detailu.

Děti se učí naslouchat a soustředit se.

Děti umějí pojmenovat členy rodiny.

Děti si na základě vlastních zkušeností uvědomují vztahy v rodině.

Děti dodržují pravidla komunitního kruhu.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková kultura, Matematika a její aplikace, Člověk a jeho svět, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova.

Pomůcky

Fotografie 2, klubíčko provazu.

Motivace

V geru bydlí Turbold a Uuganbayar jen se svou maminkou, starší sestrou a třemi bratry. Tatínek už s nimi není, protože zemřel. Ale přesto, že jejich ger je velmi skromně zařízený a všichni musejí pracovat, jsou šťastni, že jsou spolu a mají se rádi.

Otázky k fotografii

Kdo v geru bydlí? Spočítáte, kolik lidí to je?

Podívejte se na kamaráda a na děti na fotografii.

Vidíte nějaké rozdíly?

Kolik členů má vaše rodina? Máte sourozence?

Máte ve třídě kamarády? Kdo je to a proč?

Jak slavíte svátky a narozeniny ve své rodině?

Postup

- V komunitním kruhu posíláme klubíčko a sdělujeme si, kdo je náš kamarád a proč. (Posílám klubíčko Petrovi, protože mi včera dal bonbon.)
- Všichni držíme provázek, až vznikne pavučina.
- Na začátku můžeme zopakovat pravidla komunitního kruhu a dáme pozor, aby v průběhu aktivity byli osloveni všichni žáci v kruhu.
- Rozmotáváme pavučinu obráceným směrem. (Dostal jsem klubíčko od Jany, protože jsem jí včera dal bonbon.)

Doplňkové aktivity

- Výtvarná aktivita – namalujeme svou rodinu.
- Hudební aktivita – zazpíváme si písničku k narozeninám (Narozeninová od Uhlíře a Svěráka ze zpěvníku Není nutno: Uhlíř, J. „**Není nutno...**“ **Písničky Jaroslava Uhlíře a Zdeňka Svěráka.** Praha: Primus, 1998. ISBN 80-85625-37-7 - písnička Narozeninová)
- Pracovní aktivita - upečeme si pískový, kostkový, pískotový, lentilkový dort.

Cíle

Děti rozvíjejí svou fantazii a představivost.

Děti třídí informace, všimají si detailu.

Děti se soustředí.

Děti se učí správně manipulovat s pracovním náradím.

Děti dodržují bezpečnostní pravidla při práci.

Děti pantomimicky ztvárňují vybraná povolání.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková kultura, Člověk a jeho svět,

Člověk a svět práce, Umění a kultura,

Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika,

Dítě a ten druhý.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova.

Pomůcky

Fotografie 3, papír, nůžky, pastelky, fixy, lepidlo.

Motivace

Každé ráno, když kluky polechtá sluníčko na nose, vyskočí a vyběhnou z geru ven. Zase je čeká krásný den! Ale nejprve musejí mamince nanosit vodu a uhlí, aby měli na čem vařit. Všichni tady mají své povinnosti.

Otázky k fotografii

Jaké povinnosti má doma maminka, tatínek, vy ...? Co si myslíte, že právě chlapec na fotografii dělá? Srovnajte topení a vaření ve vašich domácnostech s Mongolskem.

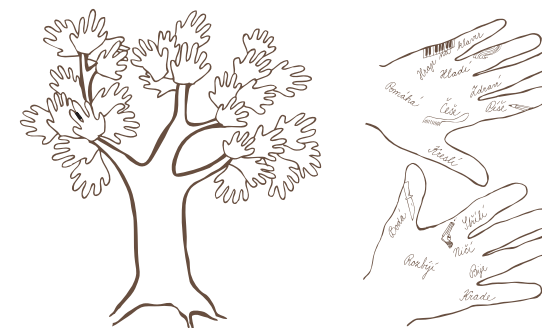
Jaká povolání mají vaši rodiče?

Jaká povolání znáte?

Čím chcete být?

Postup

- Obkreslíme ruce na papír a vystříháme je.
- Do jedné ruky nakreslíme (vepíšeme), co ruka dělá dobrého – v čem nám pomáhá, co dobře umí.
- Do druhé ruky nakreslíme (vepíšeme), co ruka dělá špatného – jak nám může ublížit, co může pokazit.
- Z rukou můžeme vytvořit dvě společné protikladné koláže (vlasy k obličejům, stromy, závěs, věnec ...).

Možné obměny aktivity

- Využijeme symboliku barev (dobro, zlo).
- Využijeme charakteristiky pohádkových postav (kladné, záporné).
- Využijeme charakteristiky zvířat (dobro, zlo).

Doplňkové aktivity

- Dramatická aktivita – pantomimicky předvedeme povolání nebo jiné činnosti.
- Rytmičné aktivity – hra na tělo (dešť; Hlava, ramena; Indiáni) – **Já, písnička**. 3 díl. Cheb: Music Cheb, 1999. ISBN 80-85925-03-6, Petržela, Z.

Zpíváme si. Políčka: Fantisk, 1993.

- Hudební aktivity – zazpíváme si písničku „Dělání, dělání“.

HRAJEME SI NA ŠKOLU

Cíle

Děti rozvíjejí svou fantazii a představivost.

Děti třídí informace, všimají si detailu.

Děti rozvíjejí své komunikační dovednosti a rozšiřují svou slovní zásobu.

Děti procvičují pravolevou orientaci.

Děti cvičí jemnou motoriku.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková kultura, Člověk a jeho svět,

Člověk a zdraví, Umění a kultura,

Dramatická výchova, Dítě a jeho psychika,

Dítě a svět, Dítě a jeho tělo.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova.

Pomůcky

Fotografie 4, kartičky s popisem či nákresem činností nebo cviků – vždy dvě stejné.

Motivace

Turbold a Uuganbayar jsou ještě malí, jednomu je osm a druhému šest let a do školy ještě nechodí. Zůstávají doma s maminkou a hrají si s ostatními kamarády. Jejich starší bratři i sestríčka už do školy chodí. Učí se tam číst, psát a počítat. Jak jim oba malí bratři závidí! Už aby mohli jít do školy s nimi. Ve škole je tolik zajímavých věcí.

Otázky k fotografii

Těšíte se do školy?

Na co se nejvíce těšíte do školy?

Co budete dělat (děláte) ve škole?

Co děti na obrázku dělají?

Jak jsou děti na obrázku oblečené? (stejnokroje)

Postup

- Dvě děti odejdou za dveře, to jsou hadači.
- Zbývající děti rozdělíme do dvojic. Každá dvojice se domluví na pantomimickém předvedení činnosti či cviku z kartičky.

- S dětmi vytvoříme kruh a zavoláme hadače.
- Jeden z hadačů vybere dva hráče a ti mu předvedou svůj cvik. Pokud je shodný, odcházejí k hadači a společně volí znovu.
- Pokud není, hra pokračuje volbou druhého hadače. Hadači vybírají děti (jako by hráli pexeso) a hledají správné dvojice.

Možné obměny aktivity

- Děti předvádějí činnosti jednotlivých školních předmětů (zvířata, povolání).

Doplňkové aktivity

- Jazyková aktivita – říkáme první hlásku svého jména a vytvoříme skupiny podle stejných hlásek, říkáme, které zvíře, rostlina, věc začíná tímto písmenem ...
- Jazyková aktivita – vytleskávání slabik – jmen, zvířat, rostlin ...
- Výtvarné aktivity - namalujeme návrh oblečení do školy (stejnokroj).

Cíle

Děti rozvíjejí svou fantazii a představivost.

Děti třídí informace, všimají si detailu.

Děti se učí naslouchat a soustředit.

Děti pracují s přírodními materiály.

Děti cvičí paměť, rozvíjejí postřeh

a schopnost soustředit se.

Děti rozvíjejí své smyslové vnímání.

Děti pojmenovávají své pocity a zážitky.

Děti se učí dodržovat stanovený pracovní postup.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková kultura, Matematika a její aplikace, Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce, Umění a kultura, Dítě a svět, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova, Environmentální výchova.

Pomůcky

Fotografie 5, ovoce a zelenina, šátky.

Motivace

Než se sourozenci vrátí ze školy, maminka uvaří oběd – nejčastěji to bývá nudlová polévka s kousky masa, vařené těstovinové taštičky s masem nebo smažená plněná placka. K tomu pijí čaj, na jaře a v létě kvašené kobyli mléko a kefír.

Otázky k fotografii

Co jsme měli, budeme mít na oběd, snídani, večeři?

Co máte nejraději?

Umíte něco sami připravit k jídlu?

Vyjmenujte, co je zdravé a co je pro nás nezdravé.

Popište rozdíly mezi typickou českou kuchyní a mongolskou.

Postup

- Vytvoříme kruh.
- Dětem zavážeme oči a každé dostane jeden kus ovoce nebo zeleniny (od každého druhu máme dva, tři ... v množství podle počtu dětí).
- Vybereme jedno dítě, které začne popisovat své ovoce (zeleninu) - tvar, pevnost, povrch, vůni atd.

- Ostatní poslouchají, a drží-li v rukou podobný předmět, doplňujícími dotazy rozhodnou, zda mají společný plod. Pokud si některé děti myslí, že mají popisovaný druh, sundají si šátek a přesvědčí se.
- Jestliže se zmýlili, zaváží si opět oči a hrají dál.
- Všichni se vystřídají.

Možné obměny aktivity

- Předměty nepopisují děti, ale učitel (dětí jen rozhodují, zda je mají v rukou).
- Předměty popisuje učitel, děti nemají zavázané oči, rozhodují se, zda jejich předmět odpovídá popisu.

Doplňkové aktivity

- Smyslové vnímání - ochutnávka ovoce, zeleniny, nápojů – hádanky.
- Pracovní aktivity - vymodelovat ovoce, zeleninu.
- Pracovní aktivity - vyrobit si jednoduchý salát.
- Početní představivost - vaření podle popisu (početní představivost) - dáme 4 kolečka mrkve ...
- Výchova ke zdraví - vymyslet zdravý a chutný jídelníček – napsat, nakreslit, nalepit ...
- Pracovní aktivity - vyrobit tiskátka z brambor.

KDO JSEM?

Cíle

Děti rozvíjejí svou fantazii a představivost.

Děti třídí informace, všimají si detailu.

Děti se soustředí.

Děti se učí přesně vyjadřovat.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková kultura, Člověk a jeho svět,

Dítě a jeho svět, Dítě a ten druhý,

Dítě a jeho psychika.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova,

Environmentální výchova.

Pomůcky

Fotografie 6, obrázky zvířat, plyšové hračky, příloha 5.

Motivace

Po obědě oba chlapci, Turbold i Uuganbayar, vyběhnou ven za svými kamarády. Obvykle si kluci hrají

se zvířaty, kterých žije kolem opravdu hodně. Taková malá zoologická zahrada – ovce, kozy, velbloudi, jaci a koně. Občas děti zahlédnou obcházejícího vlka, zrzavou lišku nebo dokonce i medvěda.

Otázky k fotografii

Co vidíte na obrázku?

Která zvířata žijí i u nás?

Která zvířata najdeme u nás jen

v zoologické zahradě?

Jaký užitek z nich máme?

Co z jednotlivých surovin vyrábíme?

Máte doma vlastní zvířátko? Jak se o něj staráte?

Postup

- Dětem připevníme na záda obrázek vybraného zvířete.
- Děti se procházejí po třídě a radí svým kamarádům, jaké zvíře mají na zádech – ale nesmí jej pojmenovat (popisuje velikost, barvu, zvuky, kde žije, jaký z něj máme užitek ...).

- Na závěr aktivity se děti pokusí uhádnout, jaké zvíře mají na zádech a říkají, podle čeho to poznaly.

Možné obměny aktivity

- Ano – ne (děti si samy vybírají, koho a na co se zeptají, kamarádi mohou odpovědět jen ano či ne) - Žiju v lese?, Jsem pták? ...
- Pracujeme s přílohou 5 – Zvíře a jeho užitek.

Doplňkové aktivity

- Rozumová výchova - dětem řekneme, jaké zvíře představují, rozdáme role členů zvířecích rodin (například: kocour, kočka, kotě). Děti pomocí zvuků hledají svou rodinu.
- Hudební aktivity - písnička – Mláďata (Žáček, J. **Slabikář**. Všeň: Alter, 2004. ISBN 80-7245-063-8).
- Dramatická výchova - děti představí vlastní plyšáky (odkud ho mají, zahrají pohádku).

KOUZELNÁ RYBKA

Cíle

Děti rozvíjejí svou fantazii a představivost.

Děti třídí informace, všimají si detailu.

Děti pracují s přírodním materiálem.

Děti cvičí jemnou motoriku a přesnost.

Děti dramatizují známou pohádku.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková kultura, Matematika a její aplikace,

Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce,

Umění a kultura, Dítě a jeho psychika,

Dítě a ten druhý, Dítě a svět.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova,

Environmentální výchova.

Pomůcky

Fotografie 7, šablona velké ryby, papíry, lepenka, přírodniny.

Motivace

Sluníčko stojí vysoko na obloze a chlapci jsou celí unavení z běhání za ovce. Na chvíli se schovají do stínu. Kolem jde strýc Chušúr směrem k jezeru. Jde chytat ryby. „Strýčku, strýčku, můžeme jít s tebou?“ Strýčkovi se pár pomocníků hodí, a tak bere děti s sebou. Turbold i Uuganbayar rádi pozorují strýce při práci. Pomáhají mu vytahovat jednu rybu za druhou a už se těší na večer. Chlapci vědí, že strýc ryby očistí a maminka je připraví k večeři. To bude dobrot!

Otázky k fotografii

Kdo už viděl živou rybu? Jak vypadala?

Víte, jak se jmenovala?

Co ještě může žít ve vodě?

Už jste jeli někdy na lodi?

Byli jste u vody? Bojíte se vody? Umíte plavat?

Znáte pohádku o rybě?

Postup

- Připravíme velkou rybu vystřiženou z papíru.
- Děti dostanou každý kousek papíru...(šupinky), na který nalepí přírodniny, napíší svá přání a nebo namalují dárek pro děti z Mongolska.
- Takto připravené dárečky společně dolepíme na velkou rybu.

Možné obměny aktivity

- Rybu můžeme vytvořit z přírodnin (prouť, kamínky, tráva, listy ...).
- Každý může mít svou rybu (společné jezero přání...).

Doplňkové aktivity

- Pracovní aktivity - složit papírovou lodičku (parník), pouštět dle možností ve vodě. (Vánoce – pouštění lodiček z ořechů)
- Výtvarné aktivity - vytvořit pískové obrázky.
- Hudební aktivity - písničky: Prší, prší, Rybička maličká (Lišková, M. **Hudební výchova pro 1. ročník základní školy**, Praha: SPN, 1998. ISBN 80-7235-028-5).
- Pohybové aktivity - hra: Rybičky, rybičky.
- Literární aktivita - pohádky: O zlaté rybce (Horáčková, J. **Barevné kamínky** - Zahrajme si pohádky. SEVT).

ORCHESTR

Cíle

Děti rozvíjejí svou fantazii a představivost.

Děti třídí informace, všimají si detailu.

Děti se učí naslouchat a soustředit.

Děti pracují s přírodním materiálem.

Děti cvičí jemnou motoriku a přesnost.

Děti hudebně vyjádří svou náladu,

vytvoří orchestr.

Děti se seznámí s místy vhodnými pro poslech hudby.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková kultura, Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce, Umění a kultura, Dítě a jeho psychika, Dítě a společnost, Dítě a svět.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova, Environmentální výchova.

Pomůcky

Fotografie 8, přírodniny, luštěniny, písek, krabičky (od foto filmu, od Kinder vajíček), roličky od toaletního papíru nebo papírových utěrek, Orffův instrumentář.

Motivace

Ryby se už pečou a do geru se scházejí přátelé. Celá místnost je naplněna vůní pečících se ryb a dobrou náladou. Všichni společně sedí, povídají si, pijí čaj a zpívají. Chlapci sedí, sledují, co se kolem nich děje, a pozorně poslouchají.

Otázky k fotografii

Co vám hudební nástroj, na který muzikanti hrají, připomíná?

Z čeho myslíte, že je vyroben?

Umíte hrát na nějaký hudební nástroj?

Byli jste na koncertě?

Postup

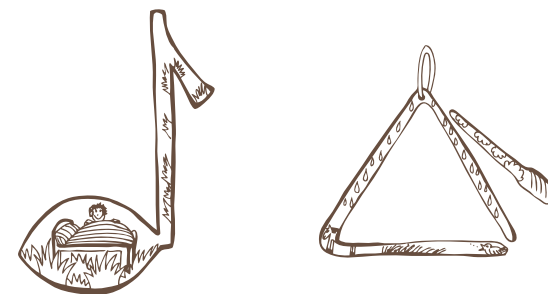
- V přírodě si najdeme drobné předměty (kamínky, dřívka, písek ...) a vyrobíme si jednoduché hudební nástroje.
- Děti rozdělíme do skupinek.
- Jednotlivé skupiny si připraví písničku s doprovodem svých hudebních nástrojů.
- Jakmile se všechny skupinky vystřídají, zahraje celý orchestr.

Možné obměny aktivity

- Písničku si děti zpívají v duchu a ostatní slyší jen nástroje (hádaají písničku). Použijeme nástroje Orffova instrumentáře.

Doplňkové aktivity

- Výtvarné aktivity - namalujeme hudební nástroje.
- Výtvarné aktivity - namalujeme písničky do noty, do hudebního nástroje.
- Hudební aktivity - navštívíme koncert, posloucháme s dětmi hudbu, povídáme si o místech vhodných k poslechu.

POHÁDKA O LASKAVÉM LOVCI CHAJ-LI-POVI

Cíle

Děti rozvíjejí svou fantazii a představivost.

Děti třídí informace, všimají si detailu.

Děti se učí naslouchat a soustředit.

Děti dramatizují známou pohádku.

Děti domýšlejí kladný konec pohádky.

Děti vytvářejí svou karnevalovou masku.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková kultura, Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce, Umění a kultura, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova, Environmentální výchova.

Pomůcky

Fotografie 9, příloha 6: text pohádky, papíry, lepenky, pastelky, barvy, látka.

Motivace

Turbold i Uuganbayar si užívají dnešního večera. Nejvíce se však těší, až babička začne vzpomínat. Umí krásně vypravovat příběhy a pohádky, které si pamatuje z dob svého mládí. Dnes mají děti slíbenou pohádku o Chaj-li-povi. Už se nemohou dočkat. Babička si konečně pohodlně sedá a začíná vyprávět.

Otázky k fotografii

Kdo příběh vypravuje?

Co bude vypravovat?

Znáte vy nějaké pohádky? Kdo vám vypravuje pohádky?

Jaká je vaše nejoblíbenější pohádka (pohádková postava)? Proč?

Děti, uměly byste vyprávět nějakou pohádku?

Postup

- Poslechneme si pohádku.
- Popovídáme si o hlavních postavách, ději...
- Děti mohou pohádku převyprávět, zdramatizovat, nakreslit ...

Možné obměny aktivity

- Vytvoříme si loutky a pohádku si zahrajeme.
- Pohádku můžeme dovyprávět (zachráníme lovce), aby skončila dobře.

Doplňkové aktivity

- Literární aktivity - hledáme podobnost v našich pohádkách (Zlatovláška), pětílístek na téma pohádková postava, v kruhu vymýslíme pohádku (každé dítě řekne jednu větu příběhu), připravíme výstavku knih.
- Hudební aktivity - zazpíváme si, poslechneme písničky z pohádek.

Cíle

Děti rozvíjejí svou fantazii a představivost.

Děti třídí informace, všimají si detailu.

Děti se učí správně manipulovat se sportovním náčiním.

Děti dodržují bezpečnostní pravidla při sportu.

Děti srovnávají tradiční sporty jednotlivých zemí.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce, Umění a kultura, Dítě a svět, Dítě a jeho tělo, Dítě a svět.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova.

Pomůcky

Fotografie 10, švihadla, drátěnky, pucky, míčky, lano, vršky od plastových láhví, terče, kuželky, medaile či diplomy.

Motivace

Turboldovi i Uuganbayarovi se pomaličku zavírají očka. Sestřička už jim pomáhá do postýlky a než chlapci položí hlavy na polštář, už tvrdě spí. Ve snu se z nich stávají odvážní lovci, kteří se prohánějí po pláních na koních, střílejí z luku a vyhrávají tradiční mužský závod. Lovci při něm měří síly v jízdě na koni, lukostřelbě, zápase a ve cvrkání kůstek.

Otázky k fotografii

V jakých disciplínách závodníci na fotografiích soupeří?

Jak se nazývá sportovní náčiní, které drží v ruce?

Co mají sportovci na sobě? (srovnejte)

Co se vám v noci zdálo?

Máte nějaký svůj sen?

Postup

Čtyřboj

- Mongolské závody – lukostřelba, dostihy, zápas, cvrkání kůstek.
- Tradiční disciplíny nahradíme podle své fantazie improvizovanými.
- Dostihy – vytvoříme dvojice: jeden je kůň a druhý jezdec. Jezdec řídí svého koně pomocí švihadla, které má kůň kolem pasu.
- Lukostřelba – házíme na cíl (pucka, drátěnka, šiška, míčky ...).

- Zápas – přetahujeme lanem nebo ručkujeme na hrazdě.
- Cvrkání kůstek – vršky od plastových láhví cvrkáme z lavice do dálky (na cíl ...).
- Děti postupně vyzkouší všechny disciplíny a za splnění všech disciplín získají medaile či diplomy.

Možné obměny aktivity

- Dostihy – kůň může mít zavázané oči a jezdec jej ovládá pomocí švihadla nebo pomocí švihadla a slovních pokynů (nebo jezdec veze „trakaře“).
- Lukostřelba – poskládáme si vlašťovku a házíme ji do dálky (na cíl).
- Zápas – kohoutí zápasy, štafety.
- Cvrkaná – kuželky.

Doplňkové aktivity

- Pracovní aktivity – poskládáme si vlašťovku z papíru.
- Pracovní aktivity – vyrobíme si pucku, terče.
- Výtvarné aktivity – pomalujeme si či jinak označíme vršky od plastových láhví.

Reflexi doporučujeme provádět za jednotlivými aktivitami, po splnění určitého bloku aktivit a v každém případě na konci projektu.

Necháme si vždy dostatečnou časovou rezervu, aby děti mohly otevřeně vyjádřit svoje názory, pocity a dojmy a poznatky.

V této části realizace aktivit využijeme podle potřeby opět postavu Věťříku a ptáme se dětí

- jak se jim samostatně pracovalo
- jak se jim spolupracovalo se spolužáky
- co nového se dověděly a naučily
- co je překvapilo
- jaké byly jejich pocity během aktivity

- jaké by mohlo být podle nich pokračování aktivity
- co bylo při aktivitě důležité
- jak se jim dařilo úkol splnit
- jaké se vyskytly komplikace nebo překážky
- co by jim pomohlo, aby mohly úkol lépe splnit

Před rozloučením s chlapci z Mongolska se společně zamyslíme nad otázkami typu:

Co jsme se dověděli o životě dětí v Mongolsku?

Najdeme něco společného na životech dětí u nás a v Mongolsku?

Čím se liší život mongolských dětí od života našeho?

Jak jsme prožívali výpravu do Mongolska?

Co bylo těžké? Co bylo snadné? Co nám pomáhalo? Jaké jsou naše dojmy?

Uměli bychom se vžít do pocitů Turbolda a Uuganbayara?

Dovedli bychom vyprávět o naší cestě rodičům nebo kamarádům?

Kdo by se chtěl do Mongolska vypravit doopravdy a proč?

Reflexe nemusí vždy probíhat jen formou otázek a diskuze, ale může být, výtvarná nebo u starších dětí písemná, dramatická.

Pocity mohou děti vyjádřit také pohybem, sochou, smajlíky či barvami.

Smysluplnou reflexi lze realizovat pouze v bezpečném, děti nijak neohrožujícím prostředí. Doufáme, že k budování a rozvíjení takového prostředí ve vaší škole nebo škole přispěje i projekt Anyana - děti a svět.